

Čís. 6873.

Rozhodnutím senátu pro řešení konfliktů kompetenčních, že rozhodnutí rozhodčí komise ve smyslu §u 3 písm. g) zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n. jest přezkoumávatí soudům, není ještě rozřešena otázka, zda jest do rozhodnutí oné komise žaloba vůbec přípustna. Otázka příslušnosti úřadu předchází otázce přípustnosti právního pořadu.

Rozhodčí komise podle §u 3 písm. g) zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n. rozhoduje s konečnou platností. Pořad práva podle §u 105 ústavní listiny jest tu vyloučen.

(Rozh. ze dne 8. března 1927, Rv I 1139/26.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí nejvyššího soudu čís. sb. 4363 a na rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních, uveřejněné pod čís. II. v Dodatku k VII. ročníku Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech občanských. Žalobkyně navrhla potom obnovení řízení. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s řízením jim předcházejícím, počínajíc usnesením prvního soudu ze dne 3. července 1925, jímž na návrh žalobkyně na obnovu řízení byl nařízen rok k ústnímu jednání, avšak rozsudky toliko co do výroku ve věci hlavní, ponechávaje výroky jich o útratách rozepře výslovně v platnosti, a odmítl návrh žalobkyně na obnovení řízení jakož i žalobu jako nepřípustné.

D ů v o d y:

Podle důvodů rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 18. listopadu 1924 č. j. R I 938/24 byla žaloba změnou usnesení rekursního soudu a obnovením usnesení prvního soudce odmítnuta z těchto dvou důvodů: a) p r o n e p ř í s l u š n o s t ř á d n ý c h s o u d ů ve výroku prvního soudce nazvanou nepřípustností pořadu práva, a to z toho důvodu, že sice jde o nárok soukromoprávní, avšak že rozhodčí komise zřízená dle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n. není s p r á v n í m ú ř a d e m, aspoň ne, jedná-li ve funkci §u 3 písm. g) citovaného zákona, kteráž je funkcí rozhodčího soudu, a že tu proto není případu §u 105 úst. list. a b) ž e i k d y b y r o z h o d č í k o m i s i tu i v její funkci §u 3 písm. g) cit. zák. z a s p r á v n í ú ř a d p o v a ŷ o v a t í b y l o a příslušnost řádných soudů podle §u 105 úst. list. byla tedy dána, není žaloba přípustna, protože zákon, stanoviv v §u 3 písm. g) výslovně, že rozhodčí komise rozhoduje s konečnou platností, chtěl každý jiný pořad a každý opravný prostředek, tedy i žalobu podle §u 105 úst. list. vyloučiti. Z příčiny vyslovené nepřípustnosti řádných soudů ad a) byl vznesen kompetenční konflikt, poněvadž i nejvyšší správní soud byl se ve věci za nepřípustna prohlásil proto, že jde o soukromoprávní nárok, jež podle §u 105 úst. list.

náleží prý přezkoumati řádným soudům, a konfliktní senát zřízený podle §u 3 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. uznal, že příslušny jsou ve věci této řádné soudy, poněvadž prý rozhodnutí rozhodčí komise jest rozhodnutím správního úřadu. Tímto rozhodnutím konfliktního senátu jsou ovšem řádné soudy a tedy i nejvyšší soud vázán, avšak jím rozhodnuta jest jen otázka příslušnosti ad a), tak totiž, že řádné soudy nemohou již odpírati příslušnosti své v této věci, ale není tím naprosto dotčena otázka přípustnosti žaloby ad b), neboť otázka příslušnosti úřadu a otázka přípustnosti právního prostředku jsou dvě naprosto rozdílné otázky. Otázka příslušnosti úřadu předchází a teprv byla-li rozhodnuta kladně, přichází na řadu otázka přípustnosti právního prostředku, neboť tu nepřislušný úřad rozhodovati nesmí, musí ji ponechati úvaze úřadu příslušného, jemuž nemůže předbíhati. Nejvyšší soud mohl ovšem podpůrně, t. j. pro případ, že by příslušnost řádných soudů byla uznána, vysloviti nepřípustnost žaloby, neboť nepřipisoval příslušnost žádnému jinému úřadu a odmítal jen příslušnost řádných soudů, takže o nějakém prejudikování úřadu jinému nemohlo býti řeči. Konfliktní senát tedy o ničem jiném rozhodnouti nemohl a také podle obsahu svého nálezu nerozhodl, než o příslušnosti. O přípustnosti právního prostředku nerozhodl a rozhodnouti nemohl, protože k tomu podle §u 3 cit. zák. ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. povolán není, takovým rozhodnutím překročil by svou vlastní kompetenci a rozhodnutí to by nebylo pro úřad, uznaný nálezem jeho za příslušný, závazné. Skutečně také jest to stálou judikaturou konfliktního senátu, že, když jeden úřad prohlásí se ve věci nepřislušným a druhý úřad odmítne vznesený k němu právní prostředek pro jeho nepřípustnost, a účastníci vznesou pak, jak se často z jejich nedorozumění stává, kompetenční konflikt, konfliktní senát návrh na jeho řešení jako nepřípustný odmítá, protože tu žádného konfliktu kompetenčního není, ježto úřad, který odmítl právní prostředek pro nepřípustnost, tím samým svou příslušnost ve věci uznal. Srov. nález čís. 368/25. Rozhodnutí nejvyššího soudu o nepřípustnosti právního prostředku ad b) zůstalo tedy i po nálezu konfliktního senátu, vyslovujícího příslušnost soudů a odstraňujícího tedy jen výrok ad a), ve své moci a váze a jsou na něj vázány nejen nižší stolice, nýbrž jest naň vázán i nejvyšší soud sám. To znamená, že i když příslušnost řádných soudů byla konfliktním senátem uznána a důvod odmítnutí ad a) neobstál, bylo žalobu pořád odmítnouti z důvodu nepřípustnosti ad b) a měl také návrh žalobkyně na obnovení řízení býti z toho důvodu odmítnut. K nepřípustnosti právního prostředku dlužno hleděti z úřední povinnosti (§ 230 druhý odstavec, § 471 čís. 2, § 474 druhý odstavec, §§ 495, 507 první odstavec, 523, 526 druhý odstavec, 528, 538 c. ř. s. a j. v.).

K bližšímu odůvodnění nepřípustnosti této žaloby, kteráž nepřípustnost jest jiná než nepřípustnost, kterou namítala žalovaná strana a která se zakládala na tvrzenou opožděnost žaloby, budiž doloženo ještě jen toto: Rozhodčí komise povoláná podle §u 3 písm. g) zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n. k rozhodování soukromoprávních ná-

roků tam zmíněných patří do jedné řady s rozhodčími soudy hornickými podle zákona ze dne 25. února 1920, čís. 145 sb. z. a n., nyní dle zákona ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. z. a n. a rozhodčími komisemi podle §§ 73 a 75 náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. ve znění novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. O všech těchto rozhodčích úřadech jest stanoveno, že rozhodují s konečnou platností (§ 3 písm. g) druhý odstavec prvního, § 2 druhého, § 11 poslední odstavec třetího, § 73 odstavec 15 n. zn. čtvrtého zákona; pro § 75 náhr. zák. viz rozh. čís. 5286), čímž zákon chtěl patrně vyloučiti každý jiný právní a zejména každý opravný (resp. po vrchním hornickém rozhodčím soudu každý další opravný) prostředek, neboť komise a soudy ty jsou úřady stavovské, jimiž měly příslušné kruhy třídní dosíci stavovské samosprávy ve věcech jim k rozhodování přikázaných tak, by rozhodování úřadů pro věci ty jinak podle řádu práva příslušných vyloučeno bylo. Uplatnila se i tu tendence moderní doby, která vůbec přeje rozhodčím soudům stavovským toho druhu a zřizuje je i jinde, pravidelně všude s vyloučením zmíněné příslušnosti řádných úřadů státních. Rozhodčí komise zřízená podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n., i když jest prohlášena konfliktním senátem za úřad správní, přece, jak už v shora citovaném rozhodnutí nejvyššího soudu zdůrazněno, stojí mimo organizaci správních úřadů, což ovšem platí i o rozhodčí komisi podle §u 73 a 75 náhr. zák. (a rozumí se samo sebou o rozhodčích soudech hornických), neboť není k správním úřadům ani v poměru podřaděnosti a ovšem též ne nadřaděnosti, není včleněna v jejich soustavu, a v tom právě, že zákon dosadil tu úřad zvláštní a nepřikázal věc řádnému úřadu správnímu (systemisovanému), je důvod, proč chtěl, by rozhodoval s konečnou platností a pořad §u 105 ústavní listiny byl vyloučen. V případě komise, o niž jde, (§ 3 písm. g) cit. zák.) toto vybočení je tím spíše na snadě, ježto nejde o rozhodování právní, nýbrž spíše o arbitrní posouzení poměrů dělnictva a poměrů závodu, o něž jde, poměrů tedy, jež nejlépe známy jsou dosazené místní stavovské rozhodčí komisi a jež ona tedy také nejlépe posouditi může, takže by zasahování státních soudů s poměry těmi neobeznalých do rozhodování jich působilo rušivě, a musilo by činiti dojem zlořádu, kdyby přes zřejmý úmysl zákonodárce připouštěn byl po rozhodčím procesu o téže věci ještě proces řádný, neboť by tím účinky dobrodlní speciální instance schválně dosazené byly zmařeny. Doložiti sluší, že ustanovení, že komise rozhoduje »s konečnou platností« není mířeno nikterak proti správním úřadům, by vysloveno bylo vyloučení stížnosti neb odvolání k nim, neboť toho nebylo třeba, když, jak doloženo, komise není jim podřízena nebyvši v ně včleněna jako nižší stolice, nýbrž ustanovením tím chtěl zákon vyloučiti právě všecek právní prostředek soudní, ježto jde o věc soukromoprávní a bylo by tedy na snadě dovolávati se pravomoci soudní podle pořadu jurisdikční normou stanoveného (§ 1 j. n.); zákon tedy tímto ustanovením odkázal věc na komisi jako zvláštní orgán a je to tedy ono zvláštní zákonné ustanovení, o němž § 1 j. n. jakožto o normě soukromoprávní věc soudům odnímající mluví.